

PGP E&O

VBS presentatie dinsdag 15 oktober

Netwerkdag VBS Universiteit Wageningen

Joke Trappel MEd, oud-docent E&O, Technologie

Netwerkdag VBS Wageningen oktober 2024

Allereerst een vraag?

Wat zou je willen weten van het PGP ?

Ben je zelf al betrokken bij een PGP op jouw school

2

PGP E&O

Even een opfrisser

Voor alle PGP-programma's geldt dat aan de orde komen:

- A. praktijkgerichte vaardigheden*
- B. werken in opdracht van een externe opdrachtgever*
- C. loopbaanontwikkeling*
- D. werkvelden***
- E. programma specifieke vaardigheden en kennis***
- F. mondiale vraagstukken*

PGP E&O

Bij de Praktijkgerichte vaardigheden gaat het om:

<i>1. Communiceren</i>	<i>5. Informatievaardigheden</i>
<i>2. Samenwerken</i>	<i>6. Analytisch denken</i>
<i>3. Reken -en wiskundige vaardigheden</i>	<i>7. Kritisch denken</i>
<i>4. Digitale vaardigheden</i>	<i>8. Creatief denken</i>

WAT ZIJN DE ERVARINGEN ?

Twee scholen PGP E&O (Economie en Ondernemen)

- * Citadel College, Lent VMBO TL
- * ROC Tilburg VMBO TL VAVO

Het PGP D&P TL/GL (Dienstverlening en Producten)

- * Enkele voorbeelden van uitwerkingen

BEZOEKEN AAN TWEE SCHOLEN NAMENS DE VECON WERKGROEP PGP

- Met twee Vecon leden die zich hadden gemeld via een artikel in TEO naar de Facebookpagina van E&O naar Het Citadel College In Lent
- * Alleen naar het ROC Tilburg

ALLEREERST HET CITADEL COLLEGE UIT LENT

Brede scholengemeenschap in een nieuw
gebouw

Netwerkdag VBS Wageningen oktober 2024

7

citadel college

Netwerkdag VBS
Wageningen oktober 2024

**je leert
je groeit**

INHOUD

- Algemene informatie Praktijkgericht programma VMBO-T
- Onze visie Stappen die we gezet hebben
- Werkwijze werkgroep
- Inhoud klas 3 en klas 4
- Informatie die wij verstrekken aan ouders
- Waar is de werkgroep mee bezig?
- Vakkenpakket
- Vervolgopleidingen

VMBO GL/ TL

- Leerlingen zo optimaal mogelijk voorbereiden op mbo4 opleidingen of havo.
- D.m.v. praktische gericht programma kennismaking met arbeid en beroep.
- Niet licentie gebonden scholen: vmbo gl/tl en mavo-scholen
Technologie en Toepassing, Dienstverlening en producten, economie en ondernemen, zorg en welzijn en informatietechnologie
- Licentie gebonden scholen:
Producersen, Installeren en Energie; Bouwen, Wonen en Interieur; Horeca, Bakkerij en Recreatie, Media, Vormgeving en ICT; Mobiliteit en Transport.
- 4 bouwstenen = nieuwe leerweg
  1. Praktijkgerichte gerichte vaardigheden +
  2. Werken aan levensechte opdrachten +
  3. LOB +
  4. Kennis en vakvaardigheden (werkvelden, kennisvaardigheden en vraagstukken)

10

VISIE EN DE PGP E&O

Visie: Leerlingen hebben naast hun talenten, interesses en manier van werken een eigen leerstijl. In onze lessen sluiten we zoveel mogelijk aan op deze verschillen om de beste resultaten te halen.

Passend PGP E&O: de leerlingen kiezen zelf hoe zij de “echte” opdrachten gaan uitvoeren.

Ze mogen gaan ondernemen in een dienst of goed waar zij affiniteit mee hebben.

WIE, WAT, HOE?

- Augustus 2020: locatie directeuren plan geschreven voor subsidie aanvraag
- December 2020: Wie wil mee werken aan de Pilot?
- Februari 2021: voorlichting aan klas 2 leerlingen en ouders
- Januari – Juli 2021: klas 3 ideeën uitwerken in een lesboekje, lessen voorbereiden, contacten leggen in de omgeving, scholingen volgen etc.
- Augustus 2021: gestart met een klas van 19 leerlingen
- September 2021 – heden: evalueren en aanpassingen en acties ondernemen
- Juli 2023 – eerste groep geslaagd
- 2022 – heden: ontwikkeling nieuw PGP ZW en aanpassen PGP EO waar nodig

WERKWIJZE WERKGROEP

Werkwijze PGP E&O werkgroep:

- Tweewekelijks overleg
- Scholingen (stichting platforms VMBO)
- Elkaar feedback geven op geschreven opdrachten en ideeën
- Overleg met andere pilot scholen
- Community gebruik (vragen uurtjes en thema sessies)

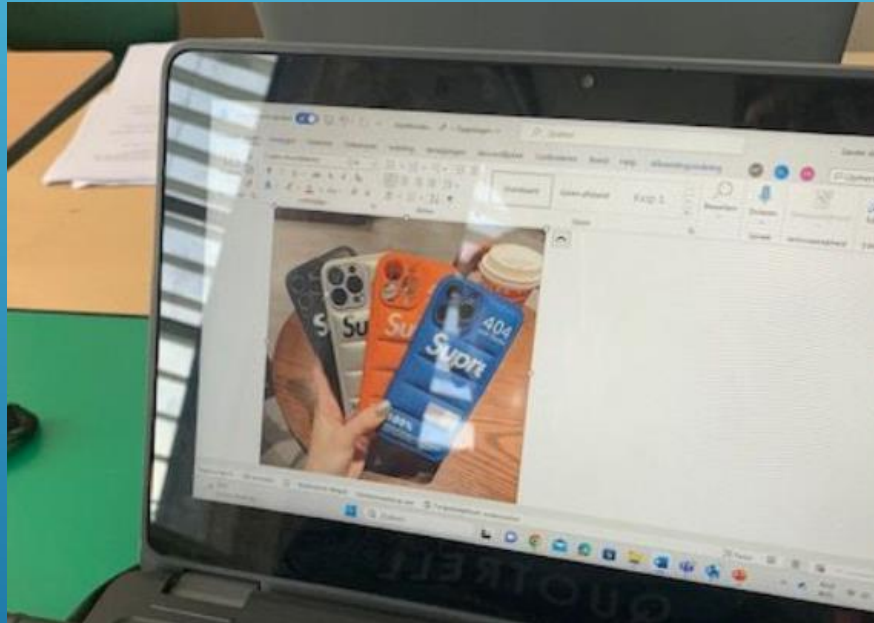
KLAS 3 PGP E&O - ONDERNEMEN

Klas 3 thema Ondernemen (21 -eeuwse vaardigheden)

- Winkeliers in de regio
- Bedrijven in de regio
- Restaurants in de regio
- Startup Nijmegen
- Verschillende gastlessen: ZZPer, beginnend ondernemer, influencer, ICT er, P&O medewerker etc.
- ROC Nijmegen & ROC A12

Voorbeelden van een ontwikkeld idee voor een product

Telefoonhoesje met opdruk

telefoonstandaard

15

Woensdag 23 november 2022

Marktdag studentenbedrijven

Presentaties met leuke nieuwe producten op en rond het **Hemaplein** van Winkelcentrum Kronenburg

Leren ondernemen

Winkelcentrum Kronenburg, ROC Nijmegen, Mondial College Nijmegen en Citadel College maken het mogelijk!

VOORBEELD PRAKTIJKGERICHTE OPDRACHT MARKTDAG STUDENTENBEDRIJVEN

citadel
college

je leert
je groeit
je schittert

16

VECON
BUSINESS
SCHOOL

KLAS 4 PGP E&O – ORGANISEREN

Klas 4 Organiseren van evenementen

- Verzorgingshuizen in de regio
- Sportverenigingen in de regio
- BSO's en basisscholen in de regio
- Voedselbank
- Citadel College locatie Dijkstraat
- ROC Nijmegen en ROC A12 (vaardigheden MBO evenementen organisatie = 21 -eeuwse vaardigheden)

**citadel
college**

je leert
je groeit
je schittert

**KLAS 4 PGP E&O- ORGANISEREN
VAN .....**

19

WAAR ZIJN WE MEE BEZIG?

- Nieuwe opdrachten uitproberen en evalueren
- Coachen i.p.v. klassikaal lesgeven (vaardigheden onderwijs)
- Overleggen en voorbeelden laten zien aan andere scholen
- Duurzaam netwerken
- Dialoog voeren over het vak PGP
- Ideeën uitwerken voor praktijk gerichte opdrachten
- Nog een licentievrij vak aanbieden?

- Nieuw vak ontwikkelen PGP Zorg en Welzijn

20

PRAKTIJKGERICHTE PROGRAMMA KORT SAMENGEVAT

- “Praktijkgerichte programma’s dragen bij aan een **goede beroepsoriëntatie** voor leerlingen, een **betere voorbereiding** op zowel de **keuze** als de **daadwerkelijke overstap** naar vervolgonderwijs, meer gemotiveerde leerlingen door **contextrijk leren** én een betere aansluiting van vmbo, vervolgopleidingen en bedrijfsleven door **betere onderlinge samenwerking**”

Citadel College is pilot school en start schooljaar 2024-2025 voor de 3e keer met een klas PGP

Het complete artikel over de uitvoering van het PGP E&O is gepubliceerd in TEO van nov 2023

HET TWEEDE VOORBEELD VAVO VMBO TL ROC TILBURG

Het hele programma in 21 weken

Een artikel in TEO over dit bezoek aan het ROC
Tilburg in de uitgave van maart 2024

ALGEMEEN

- ▶ De essentie van het programma E&O (een uitwerking van D en E)
- ▶ *(D. werkvelden E. programma specifieke vaardigheden en kennis)*
- ▶ In het praktijkgerichte programma Economie en Ondernemen (E&O) staat ondernemend handelen centraal. In de sector economie betekent dat kansen zien, kansen benutten en daarmee waarde creëren voor jezelf en anderen. Voor leerlingen betekent het dat ze initiatief tonen met de bril op van verbeteren en vernieuwen. Het ondernemend handelen wordt in uiteenlopende werkvelden uitgevoerd.

HOE IS HET PGPN UITGEWERKT OP HET VAVO ?

De uitwerking van het bovenstaande programma op het ROC Tilburg.

Op het VAVO moet het programma binnen 21 weken zijn afgerond.

Dat betekende dat een compact programma nodig was. Het VAVO heeft alleen klassen die aan het eind van het schooljaar examen doen, een hele opgave om dit binnen die tijd af te ronden en de vaardigheden en kennis af te vinken.

Binnen ROC Tilburg zijn Claudia van der Heijden en Ewout van de Broeck binnen 1½ jaar, na een periode van brainstormen en de bekende stip op de horizon, tot een uitwerking van het programma gekomen. Zij hebben drie projecten geschreven.

Docent Caroline Giezeman is als lesgevend docent betrokken bij de uitvoering van de drie projecten.

Door haar ervaring in de pilot heeft zij daarnaast advies en input kunnen geven op de verbetering en verdere ontwikkeling van het vak Economie & Ondernemen.

De drie projecten PGP E&O bij het VAVO VMBO TL ROC Tilburg

Project	Naam	Duur	Opdrachtgever	Intern/ extern
Project 1	Organiseer een filmlunch voor de leerlingen en medewerkers van onze school.	6 weken +/- 4 uur per week	Directeur ROC	Intern, non-profit
Project 2	Organiseer een multi-kitchen evenement voor een ISK-klas	8 weken +/- 4 uur per week	ISK Tilburg	Extern, non-profit
Project 3	Onderzoek naar het maken van gezonde voedingskeuzes in de kantines van Markies catering	7 weken +/-4 uur per week	Markies Catering	Extern, profit

In week 1 wordt eerst gebrainstormd welke taken er allemaal zijn uit te voeren voor de organisatie van een filmlunch. Die dan vervolgens resulteert in een takenlijst, een volgorde in werkzaamheden en een prioriteiten lijst. Tenslotte komen er filmgenres aan de orde en wordt er via een website bekeken welke films op dat moment populair zijn en wordt een keuze gemaakt voor een film.

In week 2 komen de promotie en de wijze van inschrijving aan de orde en wordt er verder ingezoomd op de taken, taakverdeling en planning. De inschrijving dient via een qr code plaats te vinden, dus daar moet dan nog wel wat speurwerk verricht worden over hoe een qr code gemaakt wordt en hoe dat inschrijven nu precies werkt. Voor de planning heeft de school een scrumbord aangeschaft om zo overzicht te kunnen houden op de werkzaamheden en de wel of niet uitgevoerde taken. Die wordt dus vanaf dat moment ook ingezet.

In week 3 wordt ingegaan op het LOB-gedeelte en relevante mbo-opleidingen passend bij het organiseren van events.

Bij de voorbereidingen onderzoeken de leerlingen ook het auteursrecht en licenties rondom het vertonen van een film en maken het draaiboek voor dit evenement.

In week 4 komen de hapjes en drankjes die uitgedeeld gaan worden aan de orde, krijgen ze een budget en nadat de benodigde ingrediënten zijn geïnventariseerd wordt een website van een supermarkt bezocht voor de prijzen. Daarna wordt een begroting opgesteld.

Vervolgens is de taakverdeling van werkzaamheden op de filmlunch dag ingevuld in een schema zodat iedereen zijn taak weet.

Taak	Persoon
Ontvangst (1 tot 2)	
Vorbereiden lunch (3 personen minimaal)	
PA-beheer (2 personen)	
Aanspreekpunt bij issues (dag coördinator)	
Catering beheer (2 personen)	
Corvee	Iedereen

De planning van de filmlunch dag is als volgt:

Planning uitvoering van de week erna: Projectweek 5

10.10 uur	briefing door de docent
10.30 uur	boodschappen versproducten
11.00 uur	Vorbereiden en klaarzetten
11.35 uur	Start film/ eigen lunch nuttigen
12.30 uur	Lunch bezoekers
13.00 uur	Vervolg film
14.00 uur	Einde film
14.30 uur	einde evenement inclusief opruimen en korte terugblik

- ▶ invulling van de opdrachten, vergelijkbaar met PGP E&O
- ▶ Enkele voorbeelden van
  - ▶ Maris College Bohemen Den Haag
  - ▶ Campus 013 VMBO Tilburg

PGP D&P

Planning Leerjaar 3

Stad van
toekomst

Expeditie 1

Kerst en
Maatschappij

Tussendoortje 1

Over de grens

Expeditie 2

Eet Maris Anders

Tussendoortje 2

Jong Beleggen

Expeditie 3

MARIS COLLEGE BOHEMEN DEN HAAG

Netwerkdag VBS Wageningen oktober 2024

Planning Leerjaar 3

Planning 24-25

Periode 1		
Week	TO DO	extra info
35	Woensdag start les	Introductie
36	Introductie	
37	Introductie	
38	Introductie Lunch	TB dagen wo - vrij
39	Stad van de toekomst	1
40	Stad van de toekomst	2
41	Stad van de toekomst	3
42	Stad van de toekomst	4
43	Stad van de toekomst	5
44	Herstvakantie	
45	Stad van de toekomst	6
46	Stad van de toekomst	7
47	Stad van de toekomst	8
48	SE week	

Periode 2		
Week	TO DO	extra info
49	Kerst en maatschappij	
50	Kerst en maatschappij	Dickensmarkt Zaterdag
51	Kerst en maatschappij	
52	Kerstvakantie	
1		
2	Over de grens	1
3	Over de grens	2
4	Over de grens	3
5	Over de grens	4
6	Over de grens	5
7	Over de grens	6
8	Over de grens	7
9	Voorjaarsvakantie	
10	Eet Maris Anders	
11	Eet Maris Anders	SE week donderdag
12	SE week woensdag	Eet Maris Anders

Periode 3		
Week	TO DO	extra info
13	Eet Maris Anders	
14	Stage klas 3	
15		
16		
17	Meivakantie	
18		
19	Jong belegen	Maandag 2de paasdag
20	Jong belegen	2
21	Jong belegen	3
22	Jong belegen	Donderdag Vrijdag Vrij
23	Jong belegen	5
24	Jong belegen	Maandag 2de pinkerdag
25	Jong belegen	7
26	Jong belegen	8
27	Uitloop	SE week dinsdag
28	SE week maandag	Projectweek
29	Projectweek	Reparatiedagen

30

PTA Leerjaar 3

Periode	Toets	Omschrijving	PCS-code	Eindtermen	CE / SE / Eigen	Toetsvorm	Tijdsduur	Herkans baar	Weging in %	Methodewijzer	
1	PO 1	Project 'Stad van de Toekomst' Expeditie 1	3.01	Eindtermen A1 en A2	B10 C12	SE	Praktische opdracht	40 uur	Ja *	10 %	Makers Redbox 'Stad van de Toekomst'
2	PO 2	Kerst en Maatschappij Tussendoortje 1	3.02		C16	SE	Praktische opdracht	10 uur	Ja *	5 %	Informatie via docent/Studiewijzer
2	PO 3	Project 'Over de Grens' Expeditie 2	3.03		B7 C15	SE	Praktische opdracht	40 uur	Ja *	10 %	Informatie via docent/Studiewijzer
3	PO 4	Eet Maris Anders Tussendoortje 2	3.04		B9 C14	SE	Praktische opdracht	10 uur	Ja *	5 %	Informatie via docent/Studiewijzer
3	PO 5	Project 'Jong Belegen' Expeditie 3	3.05		B3 B5 C17	SE	Praktische opdracht	40 uur	Ja *	10 %	Informatie via docent/Studiewijzer

*Herkansing: deels herkansbaar in overleg met docent.

Derde leerjaar 2024-2025
PTA Dienstverlening & Producten (TL) Bohemen cohort 2024-2025-2026

Planning Leerjaar 4

Eau Eau
Den Haag

Expeditie 4

Nog in
ontwikkeling

Tussendoortje 3

Nog in
ontwikkeling

Expeditie 5

32

“Praktijkgericht Programma ‘Dienstverlening en Producten’ (PPD)”

**CAMPUS
013**

Netwerkdag VBS Wageningen oktober 2024

33

2 jarig PTA	Vak: PGP D&P Vakcode: 1137	Leerweg: GL (NL) Leerjaar: 3/4	2022-2024		
Eindtermen (code)	Omschrijving (zoals in Magister moet worden vermeld)	Toets-vorm	Duur (min)	Herkansen Ja/nee	Weging in %
	<u>Leerjaar 3:</u>				
	<u>Praktische en Realistische Opdracht (PRO 1):</u>				
E4t t/m E11	• <u>Theorie</u>	S	90	Ja	5 %
A1 t/m A8 B1 t/m B3 D1, F1 E1 of E2 of E3	• <u>Proces en Eindproduct</u>	P	Div.	Nee	5 %
	<u>Praktische en Realistische Opdracht (PRO 2),</u>				
E4t t/m E11	• <u>Theorie</u>	S	90	Ja	5 %
A1 t/m A8 B1 t/m B3 D1, F1 E1 of E2 of E3	• <u>Proces en Eindproduct</u>	P	Div.	Nee	5 %
	<u>Praktische en Realistische Opdracht (PRO 3)</u>				
A1 t/m A8 B1 t/m B3 D1, F1	• <u>Eindopdracht: 'vrije keuze: keuzeprogramma Irij 3'</u>	S/P	Div.	Nee	15 %
	<u>Loopbaanontwikkeling:</u>				
A1, C1	• <u>Uitvoering portfolio</u>	S	Div.	Ja	5 %
A1 t/m A8, C1	• <u>Stage leerjaar 3</u>	S/P	Div.	Nee	10 %

	<u>Leerjaar 4:</u>				
	<u>Praktische en Realistische Opdracht (PRO 4):</u>				
E4t t/m E11	• <u>Theorie</u>	S	90	Ja	5 %
A1 t/m A8 B1 t/m B3 D1, F1 E1 of E2 of E3	• <u>Proces en Eindproduct</u>	P	Div.	Nee	5 %
	<u>Praktische en Realistische Opdracht (PRO 5),</u>				
E4t t/m E11	• <u>Theorie</u>	S	90	Ja	5 %
A1 t/m A8 B1 t/m B3 D1, F1 E1 of E2 of E3	• <u>Proces en Eindproduct</u>	P	Div.	Nee	5 %
	<u>Praktische en Realistische Opdracht (PRO 6)</u>				
A1 t/m A8 B1 t/m B3 D1, F1	• <u>Eindopdracht: 'vrije keuze: keuzeprogramma lrrj 4'</u>	S/P	Div.	Nee	15 %
	<u>Loopbaanontwikkeling:</u>				
A1, C1	• <u>Uitvoering portfolio</u>	S	Div.	Ja	5 %
A1 t/m A8, C1	• <u>Stage leerjaar 4</u>	S/P	Div.	Nee	10 %
					Totaal 100%

Netwerkdag VBS Wageningen | oktober 2024

R. Hooijer (foto onder)
J. Nieuwkuijk (foto boven)

Interpolis Tilburg

www.interpolis.nl

Interpolis: Vergroening

Doel van de opdracht:

Nederland wordt steeds groener en Interpolis ook! Interpolis wil graag weten in welke Tilburgse wijken er meer aandacht mag zijn voor vergroening! Waar kan er een schonere, duurzamere en veilige omgeving worden gemaakt in jullie buurt?

Korte omschrijving van de opdracht:

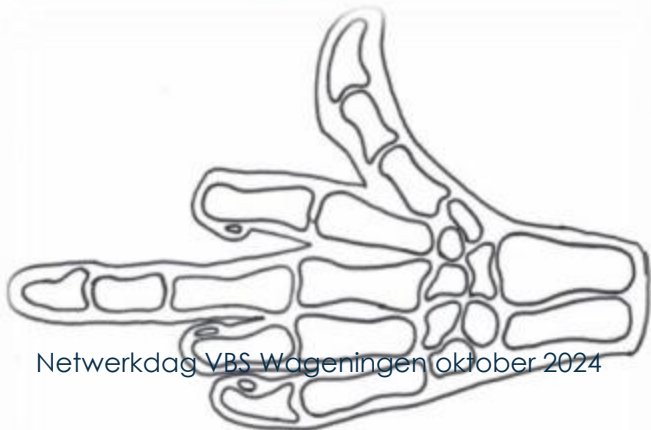
Zoek een plek in jouw/jullie buurt of wijk waar echt meer aandacht mag komen voor een schonere, duurzamere en veilige omgeving! Maak met een kort filmpje / vlog duidelijk waarom jij/jullie dat vinden! Geef een voorstel wat er dan veranderd zou moeten worden op deze plek, maar vooral, hoe kun JIJ daar voor zorgen? Presenteer op een afgesproken tijdstip het filmpje en het idee aan Interpolis.

Resultaat van de opdracht:

Een kort en duidelijke filmpje met een goed idee die je op een goede en nette manier kunt presenteren.

De wijkraad helpen bij de organisatie van hun halloweentocht!

Netwerkdag VBS Wageningen oktober 2024

Routebordjes Halloweentocht

Doel van de opdracht:

Tijdens de Halloweentocht van de wijkraad Groenewoud lopen de bezoekers via een uitgezette route langs griezelige posten in de wijk.

De route wordt met creatieve bordjes aangegeven en er staat wat versiering langs de route. Er zijn twee routes, dus er moeten 2 verschillende routes worden uitgezet.

Korte omschrijving van de opdracht:

Ontwerp creatieve bordjes en zorg ervoor dat er voldoende zijn. De bordjes worden met een laserprinter gesneden en moeten daarom voldoen aan een aantal eisen die je op de volgende pagina kan vinden.

Resultaat van de opdracht:

Een duidelijke route-bewegwijzering, zodat de bezoekers de route goed kunnen volgen.

- Wil Schuurden / Christel de Jongh
- 📍 Wijkraad Groenewoud
- 📧 Via docent contact
- 🌐 Website n.v.t.

Leerlingen verbazen je als je ze de kans geeft

Netwerkdag VBS Wageningen oktober 2024

Lesmateriaal:
'Organiseren van een
evenement'

AED

<https://www.youtube.com/watch?v=wMyu4D0c3e>

Met gebruik van een AED is ter ondersteuning bij het reanimeren. De letterlijke vertaling van AED is automatische externe Defibrillator.

Wanneer het hart namelijk stil staat is het vaak nog wel aan het trillen (= fibrilleren). Dit fibrilleren/ trillen is een teken dat er eigenlijk nog wel een signaal aan het hart wordt gegeven dat het moet pompen maar dat het niet doorzet. Met moeilijke woorden is het een ventrikelfibrillatie of ventrikeltachycardie. Met toediening van de elektrische schok wordt getracht het myocard (hartspierweefsel) te depolariseren (ontladen), om zo de sinusknop weer de kans te geven de controle over het hartritme terug te krijgen, waardoor het hart weer in een normaal ritme gaat kloppen.

Na het geven van de schok gaat de hulpverlener weer verder met hartmassage. De AED zal aangeven wanneer er weer een controle moment is en of er wel of geen schok toegediend moet worden.

39

Overlevingskans hartstilstand

CAMPUS 013 *PRO : Gezonde schoolkantine*

Regionale wedstrijd van JLE combineren als opdracht!

40

Netwerkdag VBS Wageningen oktober 2024

PRO : DesignWeek@School

Netwerkdag VBS Wageningen oktober 2024

PTA

PTA VMBO theoretische leerweg 2021 - 2023 (nieuwe leerweg)

Methode: eigen materiaal

Praktijkgericht programma D&P

Periode	Nr.	Leerstof	Eindtermen	Werkveld	Vraagstuk	Toetsvorm/ toelichting	Tijdsduur in min.	Herkansing	Weging	Cijfer
leerjaar 3										
								ja/ nee		
periode 2	1	PGO De milieuvriendelijke school. De leerling organiseert een afvalpreventie-actie en educatie voor de leerlingen van Taalbrug College.	A: 1, 2, 3, 4, 5 B: 1, 2 E: 1, 3, 4, 5, 8, 10, 11, 13, 14, 15, 16	3	2	Praktijkopdracht met eindproduct	200	Ja	1	
periode 3	2	PGO Ik zie, ik zie, wat jij niet ziet. De leerling ontwikkelt een educatieve natuurwandeling voor het primair onderwijs in de omgeving en begeleidt een groep leerlingen tijdens deze activiteit.	A: 1, 2, 3, 4 B: 1, 2 E: 1, 2, 3, (5), 8, 10, 13, 14	2, 8	1	Praktijkopdracht met eindproduct	200	Ja	1	
periode 4	3	PGO Van A naar Beter. De leerling neemt kennis van het productieproces	A: 1, 2, 3, 4 B: 1, 2 E: 1, 2, 3, (5), 8, 10, 13, 14	5	2	Praktijkopdracht met eindproduct	200	Ja	1	
leerjaar 4										
periode 1	5	PGO Rust Roest. De leerling doet een verbetervoorstel voor de webshop van een sportvereniging, naar aanleiding van een marktonderzoek / analyse.	A: 1, 2, 3, 4 B: 1, 2 E: 2, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14	1, 3	3	Praktijkopdracht met eindproduct	200	Ja	1	
periode 2	4	PGO 3-2-1... Actie! De leerling ontwikkelt een activiteitenprogramma voor mensen die in een verzorgingshuis wonen en voert dit programma uit.	A: 1, 2, 3, 4, 5, 6 B: 1, 2 E: 1, 3, 4, 6, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16	4	1, 2	Praktijkopdracht met eindproduct	200	Ja	1	

Eindcijfer

Eelke opdracht bevat een LOB-component (C1, C2) en draagt daarmee bij aan de opbouw van het loopbaandossier van de leerling. De LOB-doelen worden in het LOB-PTA van de school verantwoord. Het eindcijfer is het gewogen gemiddelde van alle toetsen uit dit PTA, afgerond op 1 decimaal. Het PTA van het 3e en 4e leerjaar wordt daarbij als een doorlopend geheel gezien.

Werkvelden:

- 1 x Media en nieuwsvorming
- 2 x Recreatie
- 3 x Productontwikkeling en hergebruik
- 4 x Fysiek, sociaal en mentaal welzijn
- 5 x Mobiliteit en transport
- 6 Levensmiddelenindustrie
- 7 Bouw en inrichting (Natuurlijke Leefomgeving)
- 9 Veiligheid en beveiliging

Vraagstukken:

- 1 Gezondheid
- 2 Globalisering
- 3 Technologie

Leerjaar	Periode	Programma	Opmerkingen
Leerjaar 2	1 t/m 4	Oriëntatie op D&P	Kennismaken met D&P
Leerjaar 3	1 t/m 3	3 vraagstukken: <ul style="list-style-type: none"> • Gezondheid • Globalisering • Technologie 	School levert een opdracht, leerlingen mogen ook zelf een opdrachtgever aandragen
Leerjaar 3	4	-Stage (door bedrijfscontactpersoon) -Start eindonderzoek voor opdrachtgever	3 weken stage, daarna opdracht uitvoeren voor dit bedrijf
Leerjaar 4	1+2	-Eindonderzoek voor opdrachtgever -Meesterproef	Bedrijf komt 3x naar school voor monitoring voortgang
Leerjaar 4	3	-Geen praktijkprogramma	volledige focus op avo

Dienst verlenen

Product maken

Proces aansturen

Praktijkgerichte vaardigheden

Loopbaan Oriëntatie Begeleiding

Afronden
Uitvoeren
Voorbereiden
Oriënteren

Onderzoek doen + Systematisch werken

Verduurzaming

Digitalisering

Onderwerpen

Sociale innovatie

Ethische dilemma's

Werkvelden

Media & Nieuwsvorming	Recreatie	Productontwikkeling & Hergebruik
Fysiek, Sociaal & Mentaal Welzijn	Mobiliteit & Transport	Levensmiddelenindustrie
Bouw & Inrichting	(Natuurlijke) Leefomgeving	Veiligheid & Beveiliging

Vraagstuk

Gezondheid	Globalisering	Technologi
------------	---------------	------------

Opdrachtgever

Er zijn ook methodes voor een PGP programma

1. PGP E&O De Uitgeversgroep Den Bosch zowel een boek als digitaal

website: <https://www.uitgeversgroep.nl/vmbo/profielen/praktijkgerichtprogramma>

2. PGP E&O Dubbelklik digitaal

website: <https://dubbelklik.nu/methodes/praktijkgericht-programma/>

Nuttige achtergrond informatie als je zelf met het programma aan de slag wilt gaan

De scholengroep Curio (Breda en omgeving) heeft een handreiking gemaakt voor aangesloten scholen

website:

<https://www.curio.nl/sites/default/files/2024-06/curio-pgp-handboek-voor-docenten-2024.pdf>

Advies:

Volg voor inspiratie één of meerdere bijscholingscursussen

Welke?

Cursusaanbod: PGP Economie en Ondernemen

2 cursussen gevonden

Alle cursussen (PEO) Ingepland op datum Incompany Individueel

 PGP Economie en Ondernemen **Hoe geef ik vorm aan het praktijkgerichte programma Economie en Ondernemen voor gl/tl?** [Bekijken](#)

Starttraining die je helpt bij het organiseren en vormgeven van het praktijkgericht programma E&O in jouw school. Aan de orde komen o.a. de rol van de docent en werken met opdrachten van opdrachtgevers.
SPV

 PGP Economie en Ondernemen **Ontwerpen in Publisher** [Bekijken](#)

In deze eendaagse cursus leer je promotiematerialen ontwerpen en realiseren in Publisher.
House-of-Media

 PGP Dienstverlening en Producten **Bedrijven in beeld** [Bekijken](#)

Goed samenwerken met bedrijven begint bij de vraag: "Wat heeft het bedrijf nodig? Hoe help ik het bedrijf bij het vormgeven van een geslaagde bedrijfsactiviteit?" De training biedt concrete handvatten en stappenplannen voor een succesvolle samenwerking.
Bedrijf in de klas

 PGP Dienstverlening en Producten **Hoe geef ik vorm aan het praktijkgerichte programma Dienstverlening & Producten voor gl/tl?** [Bekijken](#)

Starttraining die je helpt bij het organiseren en vormgeven van het praktijkgerichte programma Dienstverlening & Producten (PGP D&P) in jouw school. Aan de orde komen o.a. de rol van de docent en werken met opdrachten van opdrachtgevers.
SPV

 PGP Dienstverlening en Producten **Van bedrijf tot opdracht in 1 dag** [Bekijken](#)

Voor de invulling van praktijkgerichte vakken met bedrijven in de regio, moet je steeds opnieuw je eigen lesmateriaal ontwikkelen. Om dit makkelijker te kunnen doen, leer je in deze training te werken met de toolbox 'van bedrijf tot opdracht'.
Bedrijf in de klas

Meer basic cursussen

Schoolexaminering

Basistraining toetsconstructie (2 dagdelen)

Een basistraining om je te ondersteunen bij het ontwikkelen en verbeteren van de kwaliteit van uw SE toetsen.

SPV

Bekijken →

Schoolexaminering

Beleid - Basiskwaliteit PTA beleid op orde

Een incompany werkbijeenkomst van een dag/dagdeel bij jou op school met direct betrokkenen bij het SE beleid o.l.v. een expert om de kwaliteit van het PTA - en de processen daaromheen - te evalueren en waar nodig verbeteracties op te zetten.

SPV

Bekijken →

Populair!

Schoolexaminering

Beleid - Examencommissie in ontwikkeling

Een incompany bijeenkomst van één dag/dagdeel voor scholen die hun examencommissie willen vormgeven of versterken.

SPV

Bekijken →

Schoolexaminering

Feedback op jouw SE-toetsen vmbo (AVO en BG)

Met deze training wil SPV docenten in het vmbo ondersteunen bij het ontwikkelen van goede schoolexamens voor de avo- en beroepsgerichte vakken. De training onder leiding van een toetsdeskundige omvat één dagdeel.

SPV

Bekijken →

Voor alle bijscholingscursussen:

www.bijscholingvmbo.nl

Extra informatie over PTA's voor PGP E&O

SLO :

file:///C:/Mijn%20Documenten/Mijn%20Documenten/PGP%20E&O%20Presentatie%20Netwerkdag%20Wageningen/over_pta_voor_pgp_vmbo_2024.pdf

SLO Gespreksleidraad PGP

file:///C:/Mijn%20Documenten/Mijn%20Documenten/PGP%20E&O%20Presentatie%20Netwerkdag%20Wageningen/gespreksleidraad_pta_pgp_e_o_met_voorbeelden_1.pdf

Aanvulling voor als je als school wilt gaan starten met een PGP voor de TL.

Hoeft niet speciaal E&O te zijn. Geldt voor alle profielen. Wel aanvragen van 15 januari 2025 tot en met 17 februari 2025 . Er is een loting dus het is nog niet zeker of je kunt meedoen.

Je moet dan starten in het schooljaar 2025/2026 en 2026/2027
Een twee mogelijkheid om in te schrijven is een jaar later.

Op de website staat een uitleg over hoe je als school in aanmerking kunt komen voor een subsidie om te kunnen starten met een PGP.

Dit geldt alléén voor niet-pilotscholen.

De pilots zijn afgerond, maar voor de niet-pilotscholen is er nu toch subsidie beschikbaar, een mooi bedrag dat ook gebruikt kan worden in de voorbereidende fase, de subsidie bestaat uit opstart - en tegemoetkomingskosten ter waarde van €50.000 /tot €75.000 per vestiging afhankelijk van het type school TL/GL.

Waar vind je meer informatie?

Op de website:

<https://www.praktijkgerichteprogrammas.nl>

Met een link naar de Staatscourant voor de subsidieregeling:

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2024-8355.html>

Scholen die niet hebben meegedaan aan de pilot, mogen het eerste subsidiejaar (2024/2025) gebruiken om het vak op te starten en te ontwikkelen. Vanaf het tweede subsidiejaar (2025/2026) moeten ze het vak ook aanbieden.

En een website waar je vanaf 15 januari 2025 aanvraag kunt doen voor subsidie, die staat nu nog niet open maar tzt wel.

<https://www.dus-i.nl/subsidies/praktijkgericht-vak-gemengde-en-theoretische-leerweg>

50

Ten slotte

Nog opmerkingen of vragen ?

51